

**AZ ELEKTRONIKUS KOMMUNIKÁCIÓ ESZKÖZEI
ÉS GYAKORLATA
A DÉL-SZLOVÁKIAI ÖNKORMÁNYZATOKBAN**

A Pro Civis Polgári Társulás felmérése a virtuális két nyelvűségről
a dél-szlovákiai önkormányzatokban

2012

Az elektronikus kommunikáció eszközei és gyakorlata a dél-szlovákiai önkormányzatokban

Korigény és korparancs napjainkban az informatika és az internet használata a közigazgatásban. Az Európai Uniót alapító országok – a „tizenötök” – tapasztalata és gyakorlata igazolja, hogy az elektronikus kormányzás (e-government) teszi igazán hatékonyá, gyorsá és olcsóvá az államigazgatási és önkormányzati szervek által nyújtott közszolgáltatásokat, amely egyszerre könnyíti a hivatalok-hivatalnokok munkáját és elégíti ki a polgárok igényeit a minőségi ügyintézés által.

Szlovákia európai uniós csatlakozása óta minden kormány kiemelt célként határozta meg az elektronikus kormányzás kiépítését, meghonosítását, sajnálatos tény, hogy mind a mai napig erre nem került sor, és továbbra is a ránk váró feladatok között tarthatjuk csak számon az e-government megvalósítását. Sőt, arra sem számíthatunk, hogy a közeli jövő már megoldást hoz, hiszen Szlovákia a 2007-2013-as programozási időszakban az e célra szánt több mint egy milliárd eurós uniós támogatásnak mindössze 12 százalékát hívta le, s a döntően a megyei közigazgatás informatizálására költött pénz felhasználásának módját is kifogásolja, vizsgálja az Európai Bizottság, vagyis az egész folyamat áll.

A kialakult helyzetben is igaz azonban, hogy az internet már Szlovákiában sem csak egy informatikai fogalom és eszköz, hanem a kommunikáció leggyorsabb és leghatékonyabb eszköze, egyszersmind az információközvetítés és –szolgáltatás legolcsóbb csatornája.

Az internet használata különösen fontos az önkormányzatok esetében, amennyiben a polgárokhoz legközelebb álló, a polgárokat az igazgatásba leginkább bevonni képes intézményként kívánják teljesíteni feladataikat, küldetésüket. Az internet által juthatnak a leggyorsabban és legbiztonságosabban információkhoz az önkormányzatokat érintő uniós és hazai jogi feltételrendszerről, szabályozási normákról, gazdasági lehetőségekről, pályázatokról, amelyek tudatos és célirányos felhasználása javítja munkájukat és fejleszti településük lakosságának életfeltételeit. Ugyanakkor az internet segítségével juttathatja el a leggyorsabban és leghatékonyabban az információkat a polgárokhoz, és vonhatja be őket akár a közösséget érintő döntéshozatalba is, ami iránt nálunk is egyre nagyobb az igény, még ha a számítógép, az internet családi használata Szlovákiában sokkal kevésbe elterjedt, mint az Európai Unió régi tagországaiban.

Az önkormányzatok esetében az információközlés és –szolgáltatás legvonzóbb és legsikeresebb eszköze az önkormányzati honlap (weboldal) működtetése. Azon túl, hogy a honlap által az önkormányzat a legszélesebben és legteljesebben értelmezett kommunikációt folytathatja polgáraival – beleértve sok esetben az elektronikus ügyintézés is -, a település online jelenléte az interneten gyakorlatilag kapcsolat a világgal, ami a legköltséghatékonyabb önreklámozási eszköz, s a települési kapcsolatteremtéstől és –tartástól, a tapasztalatszerzésen és –átadáson át akár a turizmus fejlesztéséig szinte mindenre használható.

Mindezek tudatában végezte el a Pro Civis Polgári Társulás és az általa működtetett Szlovákiai Magyar Önkormányzati Intézet azt a felmérést, amely a magyarok által is lakott dél-szlovákiai önkormányzatokra terjedt ki, pontosabban arra az 511 településre, ahol a Szlovák Köztársaság Kormányának rendelete értelmében a helyi önkormányzatokban és helyi államigazgatási szervekben az államnyelv mellett a hivatalos kapcsolatokban a magyar nyelv is használható. (Ebből adódóan Pozsony és Kassa városkörzeti önkormányzatait nem vizsgáltuk, mert bár e településeken több ezer magyar nemzetiségű polgár él, arányuk sehol nem éri el az anyanyelvhasználathoz szükséges 20 százalékos arányt.) Ennek megfelelően a felmérés során nemcsak az önkormányzati honlapok meglétét és tartalmát vizsgáltuk, hanem azt is, milyen mértékben jutnak információkhoz anyanyelvükön a magyarok szülőföldjükön, Dél-Szlovákia városaiban és falvaiban.

A 17 járás területén található 511 város és község közül 432 településen működik önkormányzati honlap (weboldal). Számszerűleg a legtöbb a Dunaszerdahelyi járásban található, ahol az érintett 67 település közül 65-ben működtetnek az önkormányzatok honlapot, ellenben százalékarányosan a legkedvezőbb a helyzet a Galántai (21 vizsgált település), a Nyitrai (15) és a Vágsellyei (11) járásokban, ahol valamennyi önkormányzatnak van weboldala. (Lásd: 1. sz. melléklet)

A honlapot működtető települési önkormányzatok nagy többsége azonban nem tartja tiszteletben a kisebbségek információhoz való jutásának jogát saját anyanyelvükön, holott ezt szavatolja a Szlovák Köztársaság Alkotmánya /34. cikkely (1) bekezdés/, és tartalmazza az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének Keretegyezménye a nemzeti kisebbségek jogállásáról, amelyet Szlovákia is ratifikált, tehát saját jogrendjébe emelte. A működő 432 önkormányzati honlap közül mindössze 186 tartalmaz információkat az államnyelv mellett magyar nyelven is. (Lásd: 2. sz. melléklet)

Tartalmi szempontból a honlapok nagy többsége közzé teszi az alapinformációk kategóriájába tartozó tényeket, vagyis például a település megnevezését, a polgármester nevét és az önkormányzati hivatal címét, a hivatal felépítését és telefonos, illetve internetes elérhetőségét, a felfogadási napokat, órákat. A 432 települési honlap közül 427 tartalmazza mindezeket az információkat, magyar nyelven azonban csak 179 weboldal nyújt ilyen szolgáltatást. Abszolút számokban a legtöbb magyar nyelven is tájékoztató honlap a Dunaszerdahelyi járásban van, a 65 működő weboldal közül 40 kétnyelvű, ami 61,5 százaléknak felel meg. Az arányokat tekintve vizsgált honlapok 71,4 százaléka kétnyelvű a Galántai járásban, 70,9 százaléka pedig az Érsekújvári járásban, ötven százalék feletti még a Vágsellyei járás mutatója (54,5), a többi járásban azonban a weboldaloknak a fele sem tesz eleget az anyanyelvi tájékoztatás alkotmányos lehetőségének. (Lásd: 3. sz. melléklet)

A közérdekű információkat – amelyek közé az önkormányzati intézmények bemutatását és elérhetőségét, az önkormányzati szolgáltatások helyét, idejét és árát (például a személtelhordás napja, a helyi adók és illetékek mértéke, befizetési feltételek, stb.), valamint a települések múltját és érdekességeit, a civil szervezeteket és akcióikat tartalmazókat soroltuk be – a 432 weboldal közül 226 tartalmazott. Magyar nyelven azonban mindössze 81 honlapon található információk. A közérdekű tájékoztatást is nyújtó honlapok esetében mind abszolút számokban, mind arányaiban a Dunaszerdahelyi járást lehet megemlíteni, hiszen a 65 weboldal közül 40 informál magyar nyelven is, ami 38,5 százaléknak felel meg, az Érsekújvári járás mutatója 32,3 százalék, a többi járás esetében az értékelt honlapok fele sem tartalmaz magyar nyelven tájékoztató anyagot. (Lásd: 4. sz. melléklet) A magyar nyelv használatának a mellőzése ez esetben nemcsak a kisebbségi jogok sérülése okán feltűnő. Azért is érthetetlen, mert az önkormányzati honlapok alapcélját és előnyeit sem használják ki ezáltal a fenntartók, vagyis a kapcsolatteremtés lehetőségét, a civil szféra és az önkormányzati intézmények együttműködésének elősegítését, a turizmus fejlesztését, stb., hiszen az egész Kárpát-medencei magyarságot, több ezer önkormányzatot szólítanak meg a weboldalak, ha magyarul is tartalmazzák az információkat.

Felmérésünk során önállóan vizsgáltuk, hogy miként használják ki az önkormányzatok az elektronikus kommunikáció eszközét a polgárok ügyintézésének elősegítésére, a települési önkormányzati testület munkájának bemutatására, az önkormányzat és a községi (városi) hivatalok által irányított és felügyelt tevékenységek feltételeinek változásairól. A nyugat-európai tapasztalatok alapján ugyanis az ilyen információk azok, amelyek által gyorsabbá és hatékonyabbá válhat az ügyintézés, tehermentesítik a hivatalnokokat, és közelégedettséget

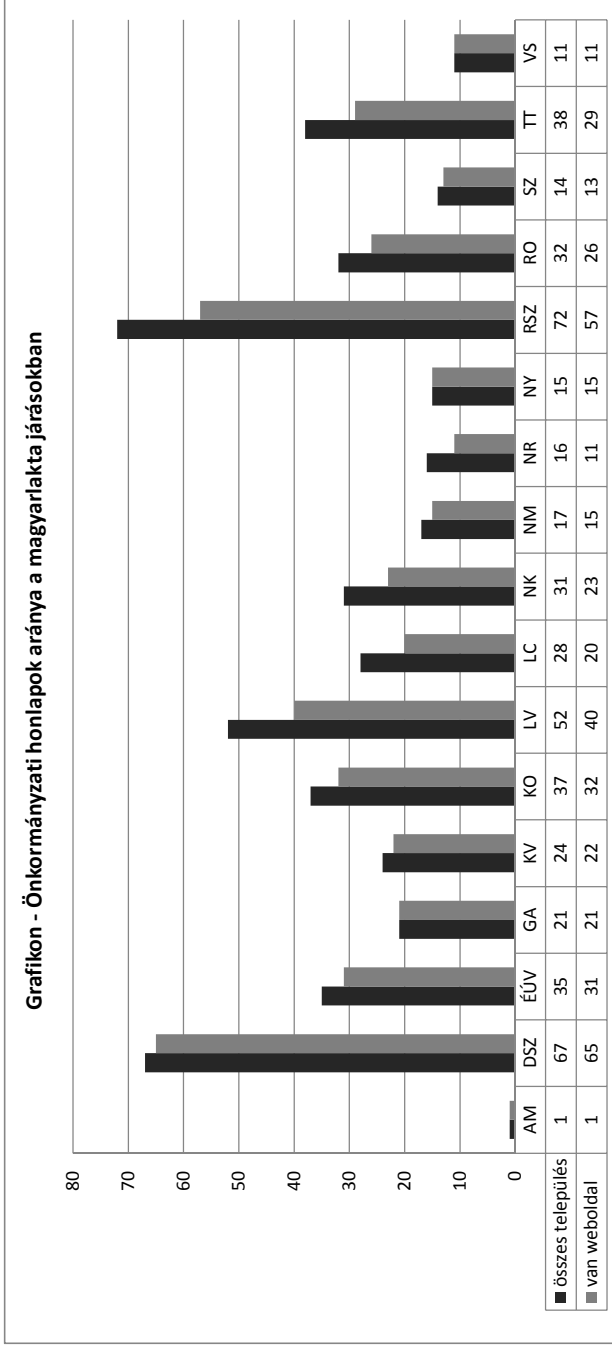
eredményeznek, nem véletlen, hogy ott az ilyen tájékoztatást az önkormányzati honlapokon az alapinformációk kategóriájában tartják számon .

A felmérés eredménye messze alulmúlta elvárásainkat, hiszen a vizsgált 432 önkormányzati honlap közül mindössze 120 tartalmazott különböző kérvénymintákat, a kétnyelvűség követelményének pedig mindössze 4 honlap tett eleget. (Lásd: 5. sz. melléklet) A települési öngazgatás, avagy a valós önkormányzatiság eszközét, önkormányzati (általános érvényű) rendeletet 253 weboldalon találtunk, kettőn magyar nyelvűt is (Lásd: 6. sz. melléklet), ami összesen 3 503 rendeletet jelent, amelyek közül összesen 58 darabot fordítottak le magyar nyelvre is. (Lásd: 7. sz. melléklet) Érdemes tán megjegyezni, hogy az 58 magyar nyelven is megjelentetett rendelet közül 57 darabot a Rimaszombati járásban találtunk, egyet az Érsekújváriban, vagyis például a két magyar többségű járásban, a Dunaszerdahelyiben és a Komáromiban az önkormányzatok egyetlen saját rendeletüket sem tették közzé a helyi többséget alkotó magyarság anyanyelvén. Ennél is rosszabb a helyzet az önkormányzati képviselő-testületek munkájának átláthatóságát is biztosító tájékoztatási forma – ami több nyugat-európai országban alapvető információs kötelességnek minősül -, vagyis az önkormányzati testületek üléséről készült jegyzőkönyvek, illetve elfogadott határozatok megjelentetése az önkormányzati honlapokon. A 432 weboldal közül mindössze 154-en találtunk jegyzőkönyveket, illetve határozatokat, s mindössze négyen magyar nyelvűeket is. (Lásd: 8. sz. melléklet) A 154 honlapon összesen 4 300 jegyzőkönyvet és határozatot olvashattunk, 143 darabot magyar nyelven is. Érdemes megjegyezni, hogy a 143 magyar nyelvű jegyzőkönyvből és határozatból 91 Szepsi város önkormányzatának honlapján található.

A Pro Civis Polgári Társulás és az általa működtetett Szlovákiai Magyar Önkormányzati Intézet a felmérés eredményei alapján úgy döntött, az idei, összességében II. Önkormányzati Szabadegyetem egyik önálló témája az önkormányzatok kommunikációs eszközeiről és lehetőségeiről szól majd, különöse tekintettel az önkormányzati honlapok működtetésére.

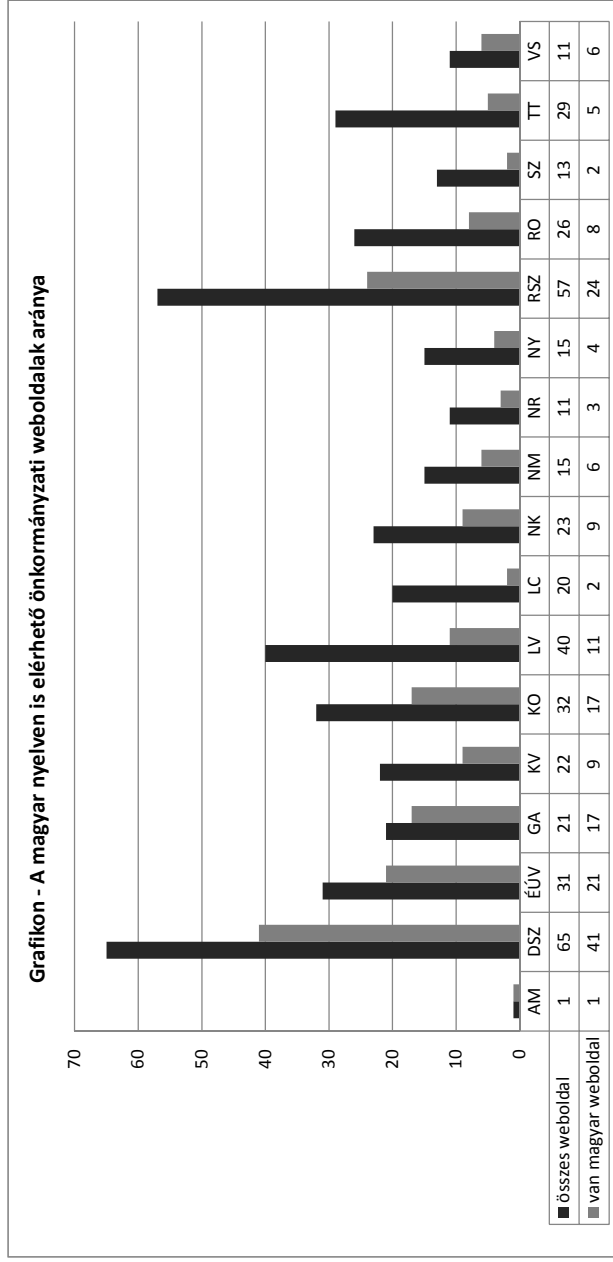
Önkormányzati weboldalak aránya a magyarlakta járásokban

járás	összes település	van weboldal	%-ban
összesen	511	432	84,54%
AM	1	1	100,00%
DSZ	67	65	97,01%
ÉÚV	35	31	88,57%
GA	21	21	100,00%
KV	24	22	91,67%
KO	37	32	86,49%
LV	52	40	76,92%
LC	28	20	71,43%
NK	31	23	74,19%
NM	17	15	88,24%
NR	16	11	68,75%
NY	15	15	100,00%
RSZ	72	57	79,17%
RO	32	26	81,25%
SZ	14	13	92,86%
TT	38	29	76,32%
VS	11	11	100,00%

A magyar nyelven is elérhető önkormányzati weboldalak aránya

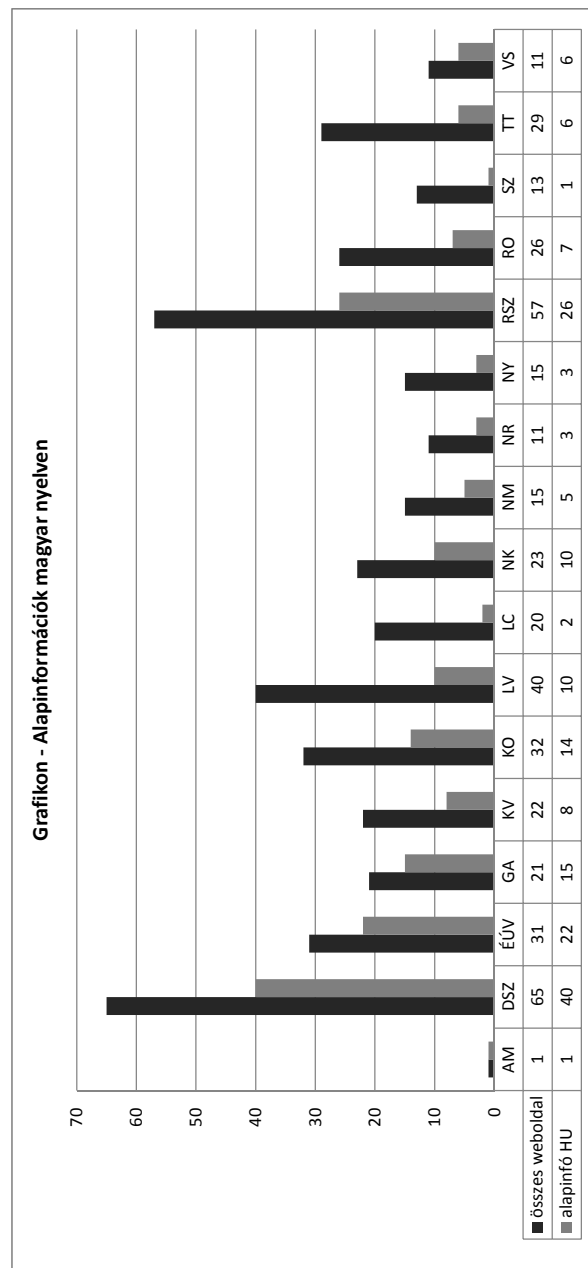
járás	összes weboldal	van magyar weboldal	%-ban
összesen	432	186	43,06%
AM	1	1	100,00%
DSZ	65	41	63,08%
ÉUV	31	21	67,74%
GA	21	17	80,95%
KV	22	9	40,91%
KO	32	17	53,13%
LV	40	11	27,50%
LC	20	2	10,00%
NK	23	9	39,13%
NM	15	6	40,00%
NR	11	3	27,27%
NY	15	4	26,67%
RSZ	57	24	42,11%
RO	26	8	30,77%
SZ	13	2	15,38%
TT	29	5	17,24%
VS	11	6	54,55%

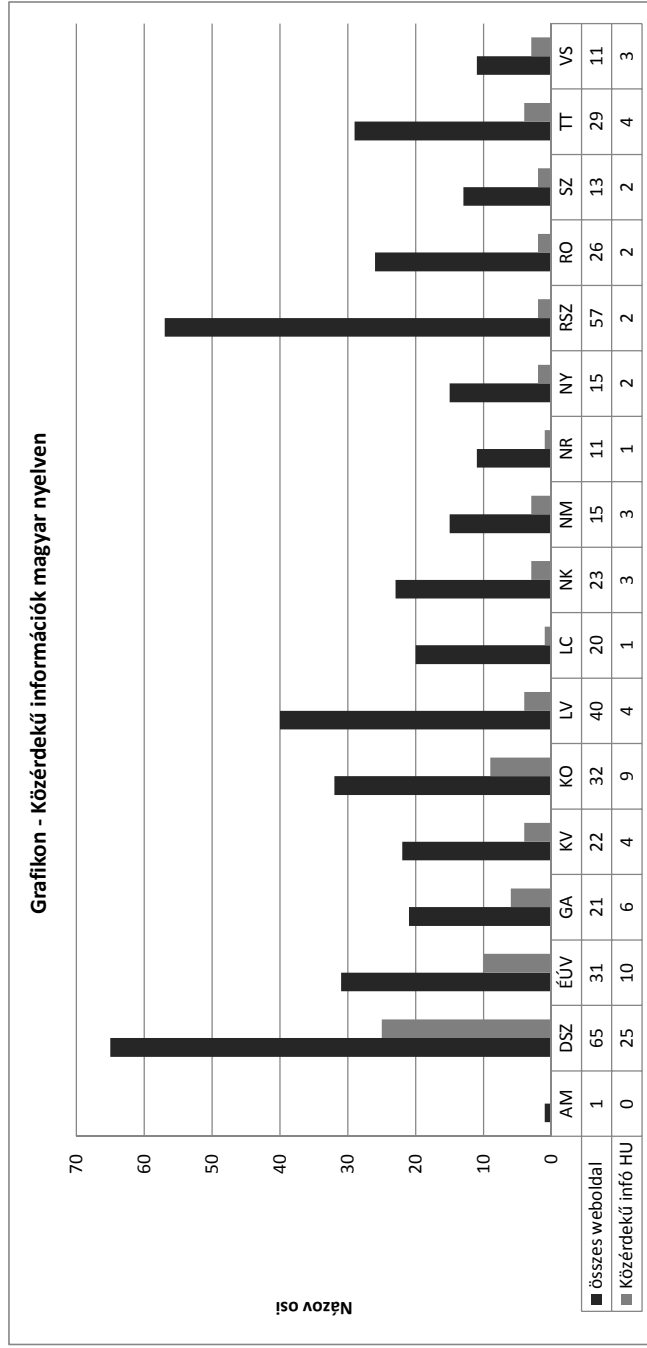
Alapinformációk magyar nyelven

járás	összes weboldal	alapinfó HU	%-ban
összesen	432	179	41,44%
AM	1	1	100,00%
DSZ	65	40	61,54%
ÉÚV	31	22	70,97%
GA	21	15	71,43%
KV	22	8	36,36%
KO	32	14	43,75%
LV	40	10	25,00%
LC	20	2	10,00%
NK	23	10	43,48%
NM	15	5	33,33%
NR	11	3	27,27%
NY	15	3	20,00%
RSZ	57	26	45,61%
RO	26	7	26,92%
SZ	13	1	7,69%
TT	29	6	20,69%
VS	11	6	54,55%

Közérdekű információk magyar nyelven

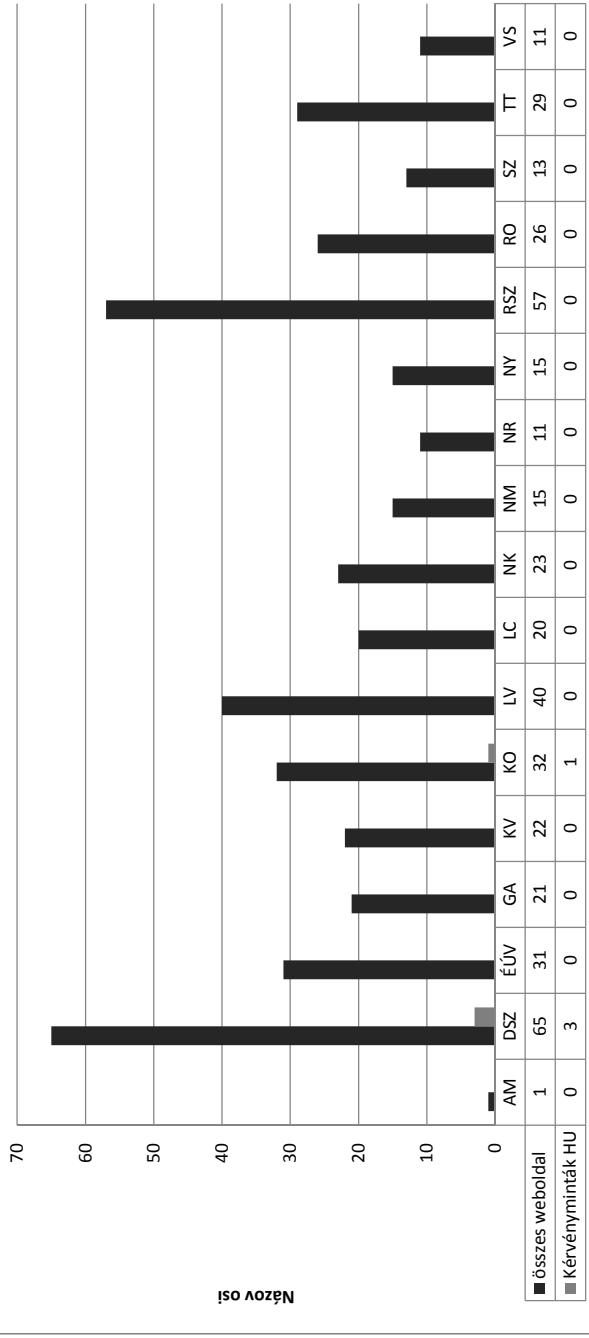
járás	összes weboldal	Közérdekű infó HU	%-ban
összesen	432	81	18,75%
AM	1	0	0,00%
DSZ	65	25	38,46%
ÉÚV	31	10	32,26%
GA	21	6	28,57%
KV	22	4	18,18%
KO	32	9	28,13%
LV	40	4	10,00%
LC	20	1	5,00%
NK	23	3	13,04%
NM	15	3	20,00%
NR	11	1	9,09%
NY	15	2	13,33%
RSZ	57	2	3,51%
RO	26	2	7,69%
SZ	13	2	15,38%
TT	29	4	13,79%
VS	11	3	27,27%

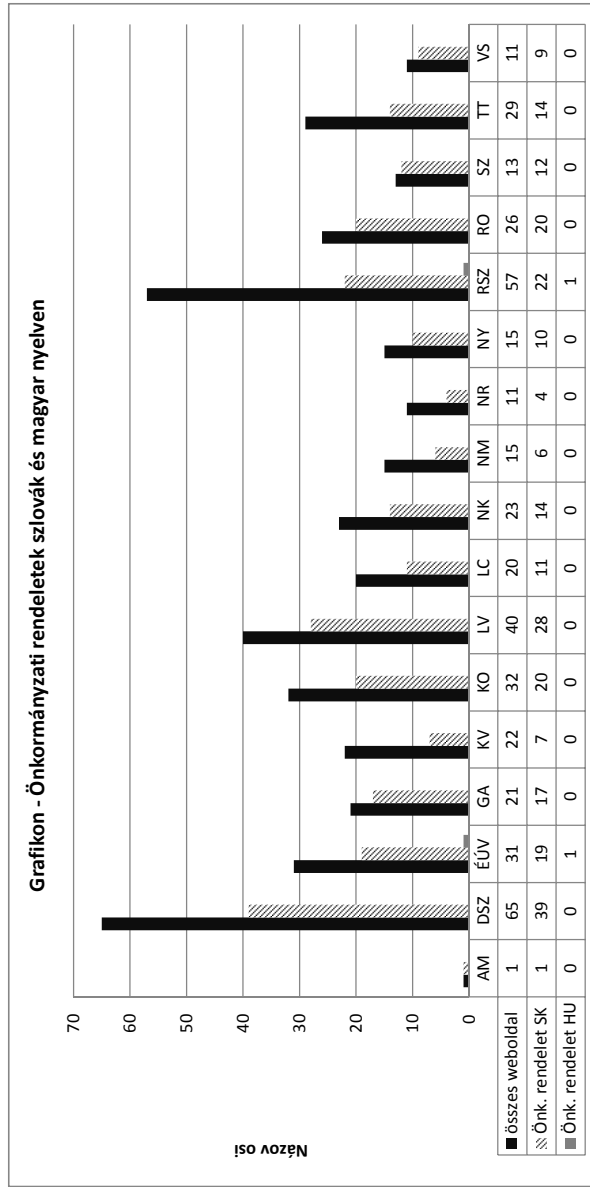
Kérvényminták magyar nyelven

járás	összes weboldal	Kérvényminták HU	%-ban
összesen	432	4	0,93%
AM	1	0	0,00%
DSZ	65	3	4,62%
ÉÜV	31	0	0,00%
GA	21	0	0,00%
KV	22	0	0,00%
KO	32	1	3,13%
LV	40	0	0,00%
LC	20	0	0,00%
NK	23	0	0,00%
NM	15	0	0,00%
NR	11	0	0,00%
NY	15	0	0,00%
RSZ	57	0	0,00%
RO	26	0	0,00%
SZ	13	0	0,00%
TT	29	0	0,00%
VS	11	0	0,00%

Grafikon - Kérvényminták magyar nyelven

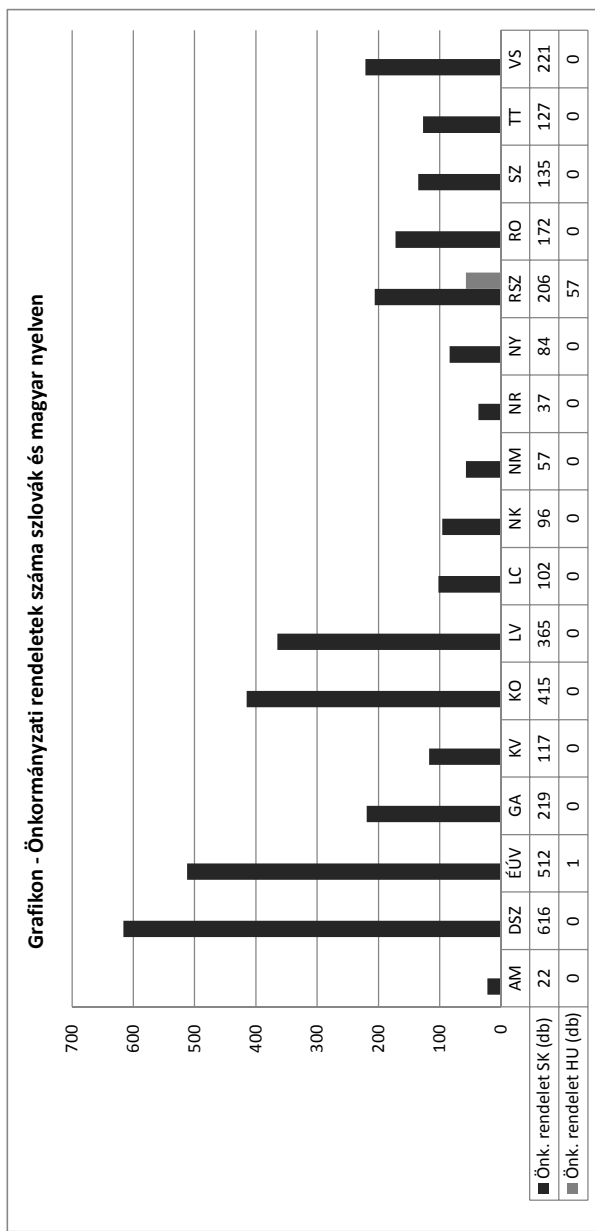

Önkormányzati rendeletek szlovák és magyar nyelven			
járás	összes weboldal	Önk. rendelet SK	Önk. rendelet HU
összesen	432	253	2
AM	1	1	0
DSZ	65	39	0
ÉÜV	31	19	1
GA	21	17	0
KV	22	7	0
KO	32	20	0
LV	40	28	0
LC	20	11	0
NK	23	14	0
NM	15	6	0
NR	11	4	0
NY	15	10	0
RSZ	57	22	1
RO	26	20	0
SZ	13	12	0
TT	29	14	0
VS	11	9	0

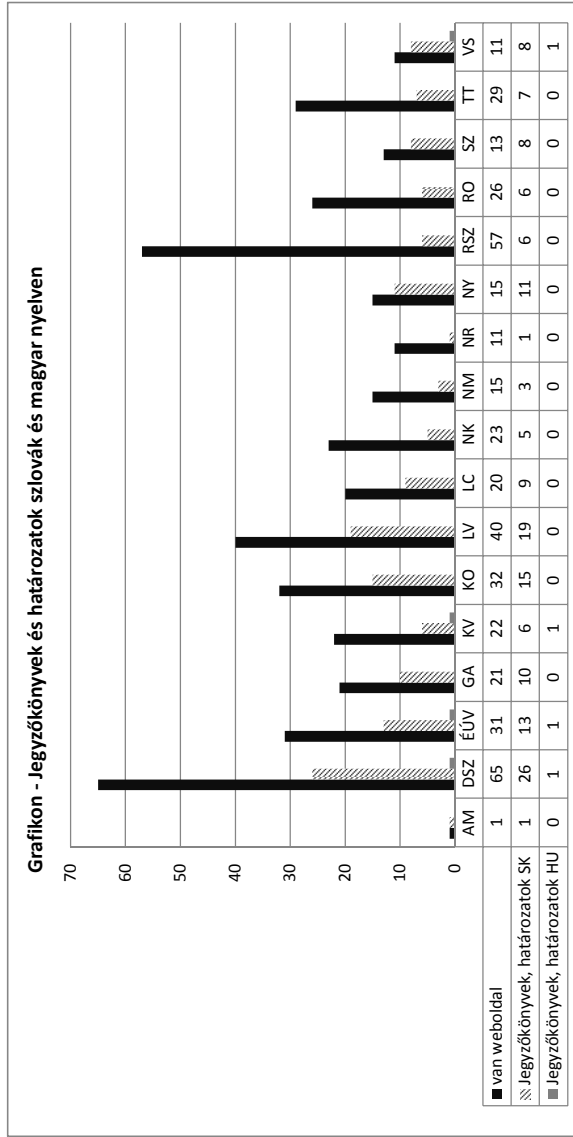

Önkormányzati rendeletek száma szlovák és magyar nyelven

járás	Önk. rendelet SK (db)	Önk. rendelet HU (db)
összesen	3503	58
AM	22	0
DSZ	616	0
ÉÚV	512	1
GA	219	0
KV	117	0
KO	415	0
LV	365	0
LC	102	0
NK	96	0
NM	57	0
NR	37	0
NY	84	0
RSZ	206	57
RO	172	0
SZ	135	0
TT	127	0
VS	221	0

járás	Jegyzőkönyvek és határozatok szlovák és magyar nyelven		
	van weboldal	Jegyzőkönyvek, határozatok SK	Jegyzőkönyvek, határozatok HU
összesen	432	154	4
AM	1	1	0
DSZ	65	26	1
ÉÚV	31	13	1
GA	21	10	0
KV	22	6	1
KO	32	15	0
LV	40	19	0
LC	20	9	0
NK	23	5	0
NM	15	3	0
NR	11	1	0
NY	15	11	0
RSZ	57	6	0
RO	26	6	0
SZ	13	8	0
TT	29	7	0
VS	11	8	1

rövidítések

rövidítés	járás
AM	Aranyosmarót
DSZ	Dunaszerdahely
ÉÚV	Érsekújvár
GA	Galánta
KV	Kassa-vidék
KO	Komárom
LV	Léva
LC	Losonc
NK	Nagykürtös
NM	Nagymihály
NR	Nagyróce
NY	Nyitra
RSZ	Rimaszombat
RO	Rozsnyó
SZ	Szenc
TT	Tóketerebes
VS	Vágsellye